

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Mijnbouwlocatie Blaakse Dijk, Reedijk te Heinenoord

Voorlopig Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

31 juli 2012 / rapportnummer 2686-44

1. Oordeel over het MER

De Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. (hierna te noemen NAM) wil in de gemeente Binnenmaas een nieuwe mijnbouwlocatie voor aardgasproductie oprichten. Hiervoor moet het vigerende bestemmingsplan worden aangepast. Voor de besluitvorming over het bestemmingsplan is een plan-MER opgesteld. De gemeenteraad van Binnenmaas is het bevoegde gezag in deze procedure.

De Commissie voor de m.e.r.¹ (hierna de Commissie) heeft het MER getoetst om het milieubelang een volwaardige plaats bij de besluitvorming over het bestemmingsplan te kunnen geven. De Commissie heeft geconstateerd dat dit niet het geval is. Hierover heeft een gesprek plaats gevonden met de NAM en de gemeente.² De gemeente heeft vervolgens besloten om voor de ontbrekende informatie een aanvulling te laten opstellen.

De ontbrekende informatie wordt hieronder puntsgewijs vermeld. In hoofdstuk 2 zijn de punten nader toegelicht:

- inzicht in de kenmerken van de diepe ondergrond en het grondwaterpeil, alsmede inzicht in en onderbouwing van de te verwachten effecten (bodemdaling en bodemtrillingen en de effecten daarvan op grondwaterstanden en infrastructuur/ bebouwing), met een duidelijk onderscheid tussen de referentiesituatie en het voornemen;
- inzicht in het plaatsgebonden- en groepsrisico van de gasleiding, alsmede het invloedsgebied van zowel de inrichting als de gasleiding voor externe veiligheid;
- een nadere beschrijving van de inrichting, de pijpleiding en de winning/boormethode, alsmede een onderbouwing van de locatiekeuze voor de inrichting, de keuze voor het leidingtracé en de gekozen winning/ boormethode;
- een nadere duiding van (de locatie van) relevante autonome ontwikkelingen binnen het studiegebied.

Voor het overige constateert de Commissie dat het MER prettig leesbaar en bondig is. Uit het MER komt naar voren dat er slechts licht negatieve effecten optreden als gevolg van het voornemen en dat er geen knelpunten ontstaan die het vaststellen van het bestemmingsplan belemmeren. Als aandachtspunten voor het vervolg worden genoemd de optredende bodemdaling en eventuele bodemtrillingen.

De Commissie heeft haar advies gebaseerd op de in bijlage 1 genoemde documenten. Veel van de achtergrondrapporten worden niet als zodanig een 'bijlage' van het MER genoemd. Bij de toetsing van het MER heeft zij deze documenten echter wel als onderdeel van het MER beschouwd.

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via commissiemer.nl onder 'Advisering' of door in het zoekvak het projectnummer in te geven.

² De Commissie heeft op 3 juni 2012 een bezoek gebracht aan het plangebied om kennis te nemen van de locatie en de omgeving. Tevens heeft zij gesproken met de gemeente Binnenmaas en de NAM over het voornemen, deze m.e.r.-procedure en het MER.

2. Toelichting op het oordeel

2.1 Effecten op bodem en water

In het MER is de aanwezige bodemkwaliteit beschreven en de te verwachten bodembeweging genoemd. Gegevens over de diepe ondergrond (omvang en locatie van het gasvoorkomen, bodemprofielen, breuklijnen etc.) en grondwaterstanden ontbreken echter. Hierdoor kunnen keuzes voor de productielocatie en winning/ boormethode niet worden onderbouwd (zie § 2.1) en zijn de effecten niet inzichtelijk of te verifiëren. Specifiek betekent dit dat de genoemde mogelijke bodemtrillingen en -dalingen en eventuele gevolgen daarvan op infrastructuur of gebouwen, niet kunnen worden geverifieerd. En inzicht ontbreekt in (veranderingen in) het grondwaterpeil ten opzichte van het maaiveld en eventuele grondwaterproblemen.

De Commissie adviseert deze punten in het MER aan te vullen en daarbij in te gaan op de volgende aspecten:

- Gegevens over de diepe ondergrond en het grondwatersysteem: omvang en locatie van het gasvoorkomen, bodemprofielen en aanwezigheid/ locatie van breuklijnen (met een duidelijke verklaring bij het beeldmateriaal), alsmede het zomer en winter grondwaterpeil ten opzichte van het maaiveld.
- Bodembeweging:
 - de verwachte autonome bodemdaling door andere relevante velden of andere oorzaken voor bodemdaling in het invloedsgebied van dit veld;
 - de verwachte bodemdaling als gevolg van deze winninglocatie (in centimeters, met bandbreedte indien beschikbaar of een andere onderbouwing van de nauwkeurigheid, in het bijzonder voor de “worst case” situatie). Onderbouw dit met een eenvoudig reservoirmodel;
 - het moet duidelijk zijn wat de autonome bodemdaling is, wat deze winninglocatie daar aan toevoegt en wat de totale gecumuleerde bodemdaling binnen het invloedsgebied van deze locatie is. Geef de omvang/ locatie van de bodemdalingen aan op kaart;
 - geef inzicht in de mogelijke sprongeffecten van bodemdaling (breuklijnen) in het maaiveld en mogelijkheden tot het ontstaan van trillingen.
- Effecten van bodembeweging:
 - de gevolgen van de bodemdaling voor het relatieve grondwaterpeil (ten opzichte van het maaiveld) in winter en zomertijd: geef aan wat het huidige en autonome grondwaterpeil is (referentie) en geef wat het relatieve grondwaterpeil wordt als gevolg van de bodemdaling door deze winninglocatie. Licht toe of dit consequenties heeft voor het gebruik van de bodem of ondergrond door andere functies (bijv. kelders, agrarisch gebruik, infrastructuur en dijken etc.);
 - de eventuele gevolgen van bodemtrillingen voor overige functies zoals gebouwen en infrastructuur.
- Omgang met veranderingen in het relatieve grondwaterpeil: geef inzicht in de afstemming met de waterbeheerder over maatregelen die eventueel noodzakelijk zijn voor het gewenste grondwaterpeil.

2.2 Plaatsgebonden risico, groepsrisico en invloedsgebied

Inzicht de risico's en invloedsgebieden van zowel de inrichting als de pijpleiding is nodig om te kunnen toetsen of voor toekomstige ontwikkelingen het aspect externe veiligheid relevant is en of hiervoor eventueel het groepsrisico verantwoord moet worden.

Voor het MER is een QRA uitgevoerd voor de inrichting.³ Uit de weergegeven contouren voor het plaatsgebonden risico blijkt dat er zich geen (beperkt) kwetsbare objecten binnen de maatgevende contouren bevinden. Er is bovendien geen sprake van een groepsrisico. In het MER is echter het invloedsgebied van de inrichting niet weergegeven.

Voor de pijpleiding wordt de conclusie uit een eerder opgesteld rapport aangehaald dat er geen knelpunten zijn voor het plaatsgebonden risico, dat er geen sprake is van een groepsrisico en een verantwoording van het groepsrisico daarom niet nodig is.⁴ In het MER is echter het plaatsgebonden risico niet weergegeven en is niet onderbouwd dat er geen groepsrisico is. Ook het invloedsgebied van de pijpleiding is niet weergegeven.

De Commissie adviseert om in de aanvulling het invloedsgebied van zowel de inrichting als de pijpleiding weer te geven (voor de inrichting bij voorkeur op kaart), alsmede inzicht te geven in het plaatsgebonden en groepsrisico van de pijpleiding. Geef ook een beschouwing van de onzekerheden in de rekenresultaten van de QRA.

2.3 Onderbouwing en beschrijving van het voornemen

Onderbouwing locatie- en tracékeuze

Uit het MER blijkt dat in een eerder stadium proefboringen zijn verricht om te onderzoeken of op de locatie Blaaksedijk aardgas aanwezig is dat rendabel gewonnen kan worden. Hiervoor is een tijdelijke ontheffing van het vigerende bestemmingsplan verleend. In het MER is niet onderbouwd op basis van welke voor- en nadelen voor deze locatie gekozen is en andere zijn afgefallen. Het is daardoor niet navolgbaar of er ook andere of locaties met mogelijk milieuvoordelen mogelijk zijn.

Het MER beschrijft tevens het voorgenomen tracé van de bijhorende pijpleiding waarmee het gewonnen gas naar een verderop gelegen NAM-locatie getransporteerd wordt (Reedijk-1).

³ Voor de risicoberekening voor het MER is gebruik gemaakt van het programma Safeti-NL. Gesteld wordt dat met het gebruik van dit programma sprake kan zijn van een over- of onderschatting van de risico's. In het MER is geen beschouwing opgenomen van de waarschijnlijkheid en aard van over- of onderschattingen van de risico's van dit voornemen.

⁴ Gesteld wordt in het MER dat het berekende groepsrisico dermate laag is dat het niet is vast te stellen en daarom niet hoeft te worden verantwoord (MER p. 31). Volgens de Commissie wordt bedoeld dat het rekenresultaat uitwijst dat er geen groepsrisico is. De verantwoording van het groepsrisico dient desondanks altijd plaats te vinden op grond van de vereiste toelichting bij het besluit. De AMVB's van de externe veiligheid kennen geen bepaling van uitsluiting voor de verantwoordingsplicht. Uit de wettelijk vereiste toelichting blijkt de afwezigheid van het groepsrisico (en de reden daarvan). De Circulaire Risiconormering transport gevaarlijke stoffen kent overigens wel een criterium voor het achterwege laten van de verantwoording.

Op grond van welke (milieu)voor- en nadelen dit tracé gekozen wordt, is niet duidelijk. Het is daardoor niet navolgbaar of ook andere tracékeuzen met milieuvoordelen voorhanden zijn.

De Commissie adviseert in de aanvulling de locatiekeuze van de productie-unit en tracékeuze van de pijpleiding nader te onderbouwen.

Onderbouwing en beschrijving inrichting, pijpleiding en winningmethode

In het MER is de locatie van de productie-unit (inrichting) en de pijpleiding beschreven. Een volledige beschrijving van de unit en de pijpleiding zelf met relevante parameters om risico's te kunnen bepalen ontbreekt echter. Ook ontbreekt een beschrijving van de gekozen winning/ boormethode en onderbouwing daarvan (mede op basis van de locatiekeuze en de kenmerken van de diepe ondergrond). Het is daardoor niet controleerbaar of duidelijk welke risico's en milieueffecten verwacht moeten worden en of er andere of methoden met mogelijke milieuvoordelen voorhanden zijn.

De Commissie adviseert in de aanvulling een beschrijving van de inrichting, pijpleiding en winning/ boormethode op te nemen op basis waarvan de effectenbepaling navolgbaar is. Motiveer daarnaast de gekozen winning/ boormethode.

Autonome ontwikkelingen

In het MER worden autonome ontwikkelingen genoemd zoals een kantorenpark en bodemdaling als gevolg van andere winningen. De locatie en omvang hiervan ten opzichte van de productie-unit en pijpleiding zijn echter niet weergegeven. Hierdoor is niet inzichtelijk wat de effecten van het voornemen op deze ontwikkelingen kunnen zijn. (Te denken valt aan eventuele externe veiligheidsrisico's of effecten van bodemdaling en -trilling.)

De Commissie adviseert in de aanvulling een nadere duiding te geven van de (locatie van de) autonome ontwikkelingen en eventuele effecten hierop inzichtelijk te maken.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. (NAM)

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van Binnenmaas

Besluit: vaststellen of wijzigen van een bestemmingsplan

Categorie Besluit m.e.r.:

plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie C/D17 en D8.2

Activiteit: oprichten van installatie voor de winning van aardgas

Procedurele gegevens:

kennisgeving MER: Staatscourant 25 mei 2012

ter inzage legging MER: 29 mei t/m 10 juli 2012

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 7 juni 2012

voorlopig toetsingsadvies uitgebracht: 31 juli 2012

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

Ir. R. Geerts

Dr. H.R.G.K. Hack

Dr. M. van der Perk

Ds. L. van Rijn-Vellekoop (voorzitter)

Drs. H. Woesthuis (secretaris)

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Omdat de Commissie niet is geraadpleegd bij de voorbereiding op het MER heeft ze een locatiebezoek afgelegd om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- Milieueffectrapport Mijnbouwlocatie Blaaksedijk, gelegen aan de Reedijk te Heinoord, Oranjewoud, 10 januari 2012;
- Bestemmingsplan Mijnbouwlocatie Blaaksedijk, gelegen aan de Reedijk in Heinoord, Oranjewoud, 26 januari 2012;
- Archeologische Rapporten Oranjewoud. Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek op de toekomstige NAM-locatie Blaaksedijk (Zuid-Holland), Oranjewoud, 18 februari 2012;
- Verkennend bodemonderzoek toekomstige NAM-locatie Blaaksedijk te Zuid-Holland, Oranjewoud, 9 oktober 2008;
- Natuurtoets mijnbouwlocatie Blaaksedijk gelegen aan de Reedijk te Heinoord, Oranjewoud, 19 april 2011;
- Geluidsprognose NAM-locatie Blaaksedijk aan de Reedijk in Heinoord, Noordelijk Akoestische Adviesbureau B.V., 5 april 2011;
- Kwantitatieve Risico Analyse NAM locatie Blaaksedijk, gelegen aan de Reedijk in Heinoord – Safeti NL, Arcadis Vectra, 8 april 2011.

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Voorlopig Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Mijnbouwlocatie Blaakse Dijk, Reedijk te Heinenoord

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

